Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ATHANASIOS RANTOS
13 päivänä maaliskuuta 2025 [1]

Asia C-653/23

SIA ”TOODE”
vastaan
Valsts ieņēmumu dienests

(Ennakkoratkaisupyyntö – Administratīvā apgabaltiesa (maakunnallinen hallintotuomioistuin, Latvia))

Ennakkoratkaisupyyntö – Valtiontuet – SEUT 107 artiklan 1 kohta – Euroopan komission hyväksymä kansallinen tukiohjelma talouden tukemiseksi covid-19-pandemian yhteydessä – Toimivaltaisen viranomaisen kieltäytyminen myöntämästä tukea yritykselle, joka ei täytä tukiohjelman edellytyksiä – Kanne, jossa kansallista tuomioistuinta vaaditaan velvoittamaan viranomainen myöntämään kyseistä tukea – Kyseisen tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättyminen oikeudenkäynnin kuluessa – Tuen myöntämisajankohtana pidettävän päivämäärän määrittäminen – Asetus (EU) 2015/1589 – 1 artikla – Voimassa oleva vai uusi tuki

I Johdanto

1. Verohallinto kieltäytyi myöntämästä latvialaiselle yritykselle valtiontukea, jonka tarkoituksena oli tukea taloutta covid-19-pandemian yhteydessä, sillä perusteella, että se ei täyttänyt kansallisessa oikeudessa säädettyjä edellytyksiä tällaisen tuen saamiseksi. Yritys nosti kansallisessa tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati, että sen todetaan täyttävän kyseiset edellytykset ja että verohallinto velvoitetaan tekemään sitä koskeva myönteinen hallintotoimi. Euroopan komission hyväksymän tukiohjelman voimassaoloaika päättyi kuitenkin kansallisen oikeudenkäynnin kuluessa. Voiko kyseinen yritys saada kyseistä tukea, jos verohallinnon alkuperäinen, kyseisen tuen myöntämistä koskeva kielteinen päätös kumotaan tuomioistuimen ratkaisulla, joka tehdään tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen? Tämä on pääasiallisesti Administratīvā apgabaltiesan (maakunnallinen hallintotuomioistuin, Latvia) esittämä kysymys.

2. Käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen on otettava ensinnäkin kantaa sen päivämäärän määrittämiseen, jota pidetään valtiontuen myöntämisajankohtana SEUT 107 artiklan 1 kohdan nojalla, ja toiseksi siihen, onko tuki asetuksen (EU) 2015/1589 [2] 1 artiklassa tarkoitettua voimassa

[1] Alkuperäinen kieli: ranska.

[2] Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 13.7.2015 annettu neuvoston asetus (EUVL 2015, L 248, s. 9).

olevaa vai uutta tukea, siinä erityisessä asiayhteydessä, jossa kansallinen tuomioistuin tunnustaa tuen myöntämiselle kansallisessa lainsäädännössä asetetun ja komission hyväksymän määräajan päätyttyä myönnetyn edun ja määrää toimivaltaisen viranomaisen myöntämään haetun tuen.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

1. Asetus 2015/1589

3. Asetuksen 2015/1589 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, todetaan seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

– –

b) ’voimassa olevalla tuella’

– –

ii) hyväksyttyjä tukia eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka komissio tai neuvosto on hyväksynyt;

– –

c) ’uudella tuella’ kaikkia tukia, eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset;

– –”

2. Tilapäisiä puitteita koskeva tiedonanto

4. Tilapäisistä puitteista valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa 20.3.2020 annettua komission tiedonantoa (EUVL 2020, C 91 I, s. 1; jäljempänä tilapäisiä puitteita koskeva tiedonanto) on muutettu useita kertoja. Kyseiseen tiedonantoon sisältyy 3.1 jakso, jonka otsikko on ”Tilapäiset rajoitetut tukimäärät” ja jonka 21 ja 22 kohdan, sellaisina kuin ne olivat muutettuina 24.11.2021 tehdyllä kuudennella muutoksella (EUVL 2021, C 473, s. 1), sanamuoto oli seuraava:

”21. Jo olemassa olevien, SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohtaan perustuvien mahdollisuuksien lisäksi tilapäiset rajoitetut tukimäärät yrityksille, jotka kärsivät äkillisestä likviditeetin vähyydestä tai jopa sen täydellisestä puutteesta, voivat olla nykytilanteessa tarkoituksenmukainen, tarpeellinen ja kohdennettu ratkaisu.

22. Komissio katsoo tällaisen valtiontuen soveltuvan sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät – –:

– –

d) Tuki myönnetään viimeistään 31. joulukuuta 2020.

_ _”

B Latvian oikeus

1. Hallintolainkäyttölaki

5. Hallintolainkäytöstä 25.10.2001 annetun lain [3] (Administratīvā procesa likums), sellaisena kuin se on pääasian oikeusriitaan sovellettavassa muodossaan, 250 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Arvioidessaan hallintotoimen lainmukaisuutta tuomioistuin ottaa ratkaisussaan huomioon ainoastaan hallintotoimen sisältämät perustelut. Edellä mainittua rajoitusta ei sovelleta tapauksissa, joissa vaatimus koskee asianomaiselle myönteisen hallintoimen tekemistä.”

6. Kyseisen lain 254 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos tuomioistuin pitää hallintotoimen tekemistä koskevaa vaatimusta perusteltuna, se määrää viranomaisen tekemään kyseisen hallintotoimen.”

2. Latvian tukea koskeva asetus

7. 10.11.2020 annetulla ministerineuvoston asetuksella nro 676 [4] perustettiin ”Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai” (covid-19-kriisistä kärsineiden yritysten käyttöpääoman turvaavia tukia koskevat säännöt, jäljempänä Latvian tukea koskeva asetus). Kyseinen 17.11.2020 voimaan tullut tukiohjelma perustettiin tilapäisiä puitteita koskevan tiedonannon 3.1 jaksossa esitettyjen vaatimusten mukaisesti, ja komissio hyväksyi sen 16.12.2022 tehdyllä päätöksellä SA.59592 (2020/N) 30.11.2021 saakka ulottuvalle kaudelle, jota jatkettiin tämän jälkeen 30.6.2022 asti. [5]

8. Latvian tukea koskevan asetuksen, sellaisena kuin se oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, 23 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Tuen myöntämisajankohtana on pidettävä päivämäärää, jona [verohallinto] tekee päätöksen tuen myöntämisestä.”

9. Kyseisen asetuksen 24 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Päätös on tehtävä 30.6.2022 mennessä tilapäisiä puitteita [koskevan tiedonannon] mukaisesti.”

[3] Latvijas Vēstnesis, 2001, nro 164, s. 2551.

[4] Latvijas Vēstnesis, 2020, 2020/222A.2.

[5] Myöhemmissä komission päätöksissä tuen myöntämisen määräajaksi asetettiin ensin 30.11.2021 [3.6.2021 tehty päätös SA.64046 (2021/N)] ja sitten 30.6.2022 [14.12.2021 tehty päätös SA.100596 (2021/N)].

III Pääasia, ennakkoratkaisukysymykset ja menettely unionin tuomioistuimessa

10. Latvialainen yritys SIA ”TOODE” (jäljempänä TOODE) pyysi 25.3.2021 ja 9.4.2021 Valsts ieņēmumu dienestsiltä (Latvian verohallinto, jäljempänä VID tai verohallinto) vuoden 2021 tammi- ja helmikuulta tukea covid-19-kriisistä kärsineiden yritysten käyttöpääoman turvaavasta kansallisesta tukijärjestelmästä (jäljempänä kansallinen tukijärjestelmä).

11. VID kieltäytyi 23.4.2021 ja 7.6.2021 sekä 9.6.2021 ja 23.7.2021 tekemillään päätöksillä myöntämästä TOODElle haettua tukea sillä perusteella, ettei kyseinen yritys täytä Latvian tukea koskevassa asetuksessa säädettyjä edellytyksiä. Tältä osin VID katsoi erityisesti, että yrityksen liikevaihto ei ollut pienentynyt tammi- ja helmikuussa 2021 riittävästi, jotta se täyttäisi kansallisessa lainsäädännössä asetetut edellytykset ja jotta se voisi näin ollen saada kyseistä tukea.

12. TOODE nosti kanteen Administratīvā rajona tiesassa (alueellinen hallintotuomioistuin, Latvia) ja väitti etenkin, että VID:llä ei ollut laskiessaan sen liikevaihdon syytä ottaa huomioon kyseistä verovuotta vastaavassa arvonlisäveroa koskevassa ilmoituksessa mainittujen liiketoimien kokonaisarvoa. Tuomioistuin hylkäsi kyseisen kanteen 14.4.2022 antamallaan tuomiolla, koska se katsoi, että tuen myöntämisedellytykset eivät käsiteltävässä asiassa täyttyneet.

13. TOODE valitti kyseisestä tuomiosta 29.6.2022 maakunnalliseen hallintotuomioistuimeen, joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin. Kyseisellä valituksella vaaditaan hallintolainkäyttölain 254 §:n 1 momentin mukaista myönteistä hallintotoimea.

14. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että komissio on hyväksynyt kansallisen tukiohjelman ja että sen on katsottava soveltuvan sisämarkkinoille edellyttäen etenkin, että tuki on tilapäisiä puitteita koskevan tiedonannon 22 kohdan d alakohdan ja Latvian tukea koskevan asetuksen 24 kohdan mukaisesti myönnetty viimeistään 30.6.2022. Kyseinen tuomioistuin korostaa myös, että käsiteltävässä asiassa mainittu määräaika on päättynyt kyseisessä tuomioistuimessa vireille pannun menettelyn kuluessa. Kyseinen tuomioistuin katsoo, että sen on arvioitava pääasian oikeusriidassa, voiko TOODE edelleen saada haettua tukea. Tältä osin sen on määritettävä päivämäärä, jona tuki ”myönnetään” SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, sekä se, onko kyseinen tuki asetuksen 2015/1589 1 artiklassa tarkoitettua voimassa olevaa vai uutta valtiontukea.

15. Sen päivämäärän osalta, jona tuki katsotaan myönnetyn, kyseinen tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen oikeuskäytännössä[6] tarkoitettu varma ja ehdoton oikeus tuen saamiseen voi periaatteessa syntyä vasta tuomioistuimen ratkaisun jälkeen, toisin sanoen silloin, kun kansallinen tuomioistuin toteaa, että kantaja on täyttänyt kaikki kansallisessa oikeudessa säädetyt edellytykset kyseisen tuen saamiselle ja että toimivaltaisen viranomaisen kieltäytyminen myöntämästä tukea on lainvastainen ja perusteeton. Lisäksi siltä osin kuin kyseessä ei ole oikeussuhde, tuomioistuimen ratkaisun täytäntöönpano ei voi johtaa myönteisen hallintotoimen tekemiseen taannehtivasti (ex tunc), koska kansallinen tuomioistuin voi ainoastaan määrätä toimivaltaisen viranomaisen tekemään asianmukaisen hallintotoimen tuen myöntämisestä ex nunc.

[6] Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee erityisesti tuomion 19.12.2019, Arriva Italia ym. (C-385/18, EU:C:2019:1121, 36 ja 37 kohta), tuomion 25.1.2022, komissio v. European Food ym. (C-638/19 P, EU:C:2022:50, 123 kohta) ja tuomion 12.1.2023, DOBELES HES (C-702/20 ja C-17/21, EU:C:2023:1, 76 ja 78 kohta).

16. Kyseinen tuomioistuin täsmensi unionin tuomioistuimen pyynnöstä, että TOODE täytti kansallisen oikeuden mukaiset tuen saamisen edellytykset silloin, kun yritys jätti hakemuksensa, minkä vuoksi VID:n kielteinen päätös vaikuttaa lainvastaiselta ja perusteettomalta. Näin ollen sama tuomioistuin pohtii, olisiko siinä tapauksessa, että se määrää VID:n tekemään myönteisen hallintotoimen ja myöntämään ja maksamaan haetun tukimäärän, katsottava, että tuen myöntämispäivämäärä vastaa päivämäärää, jona kyseinen hallinto perusteettomasti kieltäytyi myöntämästä tukea.

17. Tämän jälkeen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, joka pohtii sen suhteen, onko kyseinen tuki voimassa olevaa vai uutta tukea, voidaanko unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen hyväksytyn tukiohjelman voimassaolon päättymisen jälkeen henkilölle myöntämää tukea on pidettävä uutena tukena,[7] soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen, jossa verohallinto on virheellisesti kieltäytynyt myöntämästä haettua tukea tukiohjelman ollessa vielä voimassa ja jossa kyseinen viranomainen on myöhemmin tuomioistuimen ratkaisulla velvoitettu myöntämään ja maksamaan tuen määrä tukiohjelman voimassaolon päätyttyä.

18. Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa komission vastauksena toisen latvialaisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin[8] 11.9.2023 antamaan lausuntoon. Kyseisessä lausunnossa komissio katsoi, että Latvian tukea koskevan asetuksen 23 kohdan mukaisesti tuki myönnetään ajankohtana, jona verohallinto tekee päätöksen kyseisen tuen myöntämisestä tai epäämisestä. Lisäksi se täsmensi, että tuen myöntäminen tuelle asetetun määräajan päättymisen jälkeen rikkoo SEUT 108 artiklan 3 kohtaa ja että kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on estää tuen maksaminen tuensaajalle. Kyseisen lausunnon mukaan kansalliset tuomioistuimet eivät kuitenkaan voineet mainitun määräajan jälkeen myöntää tuen sijasta korvausta vahingosta, joka kyseiselle henkilölle aiheutui tuen maksamatta jättämisestä.

19. Kyseisessä tilanteessa Administratīvā apgabaltiesa on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko SEUT 107 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että on katsottava, että valtiontuki ’myönnettiin’ ajankohtana, jona toimivaltainen viranomainen kieltäytyi perusteettomasti toteamasta yksityisen oikeutta saada valtiontukea, jos tämä oikeus on todettu tuomioistuimen tuomiolla tuen myöntämistä varten vahvistetun määräajan päättymisen jälkeen?

2) Onko asetuksen 2015/1589 1 artiklan b alakohdan ii alakohtaa tulkittava siten, että voimassa olevana tukena on pidettävä tukea, joka – kun ei ole olemassa päätöstä, jolla olisi tunnustettu oikeus tuen saamiseen ja jonka olisi tehnyt toimivaltainen viranomainen tuen myöntämiselle vahvistetussa määräajassa – myönnetään yksityiselle tukijärjestelmässä tuen myöntämiselle vahvistetun määräajan päättymisen jälkeen, jotta pantaisiin täytäntöön tuomioistuimen tuomio, jolla todetaan, että yksityinen täytti tukijärjestelmässä vahvistetun tuen myöntämisen määräajan kuluessa kaikki kansallisessa oikeudessa kyseisen tuen saamiseksi asetetut vaatimukset ja että toimivaltaisen viranomaisen kieltäytyminen tuen myöntämisestä oli lainvastainen?”

[7] Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa tältä osin tuomioon 7.4.2022, Autonome Provinz Bozen (C-102/21 ja C-103/21, EU:C:2022:272, 31–35 ja 42 kohta).

[8] Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Augstākās tiesa (Senāts) (ylin tuomioistuin, Latvia) on esittänyt kyseiset kysymykset asiassa SKA-356/2023. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa erityisesti komission asiassa SA.106948.NC antamaan lausuntoon N:o (2023)9452862, joka liittyi toiseen, Latvian tukea koskevan asetuksen ja tilapäisten puitteiden soveltamista koskevaan menettelyyn.

20. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet TOODE, Latvian ja Saksan hallitukset sekä komissio. Kyseiset osapuolet esittivät suullisia huomautuksia myös 11.12.2024 pidetyssä istunnossa.

IV Arviointi

A Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

21. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko SEUT 107 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että valtiontuki on katsottava kyseisessä määräyksessä tarkoitetulla tavalla ”myönnetyksi” ex tunc eli silloin, kun toimivaltainen viranomainen on virheellisesti evännyt yksityiseltä oikeuden saada komission hyväksymää tukea, kun kyseisen epäämisen lainvastaisuus on todettu kansallisen tuomioistuimen ratkaisulla sen jälkeen, kun komission asettama määräaika tuen myöntämiselle on päättynyt.

22. Seuraavissa kohdissa esittämistäni syistä katson, että kyseiseen kysymykseen on vastattava myöntävästi.

23. Aluksi muistutan, että kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, valtiontukea on pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla ”myönnettynä” ajankohtana, jona tuensaajalle myönnetään sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä [9] varma oikeus saada kyseistä tukea, joten kyseessä olevien varojen tosiasiallinen siirto ei ole ratkaiseva. [10]

24. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on näin ollen periaatteessa määrittää sovellettavan kansallisen oikeuden perusteella ajankohta, jolloin kyseinen tuki on katsottava myönnetyn. Kyseisen tuomioistuimen on tässä tarkoituksessa otettava huomioon kaikki kansallisessa oikeudessa mainitun tuen myöntämiselle asetetut edellytykset. [11]

25. Totean tältä osin, että kuten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä selityksistä ilmenee, käsiteltävässä asiassa sovellettavien Latvian oikeuden säännösten ja erityisesti Latvian tukea koskevan asetuksen 23 kohdan mukaan tuki katsotaan myönnetyn päivänä, jona verohallinto tekee tuen myöntämistä koskevan päätöksen. Käsiteltävässä asiassa haetun tuen myöntämisestä kieltäydyttiin ennen tilapäisiä puitteita koskevan tiedonannon 22 kohdan d alakohdassa asetettua määräaikaa, joka on 30.6.2022. [12]

26. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, että VID:n tekemät kielteiset päätökset eivät ole voineet antaa TOODElle varmaa oikeutta saada kansallisen oikeuden mukaista tukea tämän ratkaisuehdotuksen 23 kohdassa mainitussa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla. Kyseinen tuomioistuin katsoo tältä osin, että tällainen oikeus voi syntyä vasta sen jälkeen, kun tuomioistuin on antanut ratkaisun, jossa todetaan, että toisin kuin kyseisissä hylkäämispäätöksissä on perusteltu, yritys täytti tuen hakemisajankohtana kaikki kansallisessa oikeudessa tuen saamiselle asetetut edellytykset, ja jossa toimivaltainen

[9] Ratkaiseva seikka sen ajankohdan määrittämiseksi, jona oikeus saada valtiontukea annetaan tuensaajille tietyllä toimenpiteellä, on näin ollen se, että kyseiset edunsaajat saavat varman oikeuden kyseiseen tukeen ja valtio vastaavasti sitoutuu kyseisen tuen myöntämiseen. Ks. tältä osin tuomio 25.1.2022, komissio v. European Food ym. (C-638/19, EU:C:2022:50, 115 ja 123 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[10] Ks. tuomio 20.5.2021, Azienda Sanitaria Provinciale di Catania (C-128/19, EU:C:2021:401, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[11] Ks. tuomio 28.10.2020, INAIL (C-608/19, EU:C:2020:865, 31 ja 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[12] Lisäksi on kiistatonta, että TOODE nosti kanteen verohallinnon hylkäävästä päätöksestä asetetussa määräajassa.

viranomainen velvoitetaan tekemään tulevaisuudessa sovellettava (ex nunc) myönteinen hallintotoimi, jonka mukaan asianomaiselle yritykselle myönnetään ja maksetaan asianmukaisesti tuen määrä. [13]

27. Siinä tapauksessa, että ajankohta, jona tuki katsotaan kansallisen oikeuden mukaan myönnetyksi, kuitenkin vastaa tuomioistuimen ratkaisun tai kyseisen ratkaisun täytäntöönpanemiseksi tehdyn myönteisen hallintotoimen tekemisajankohtaa, TOODEn VID:n päätöksistä nostama kanne saattaisi, kuten Saksan hallitus kirjallisissa huomautuksissaan väittää, menettää merkityksensä. Kun tuen myöntämiselle asetettu määräaika on päättynyt, toimivaltainen viranomainen ei tilapäisiä puitteita koskevan tiedonannon 22 kohdan d alakohdan ja komission hyväksymän Latvian tukea koskevan asetuksen 24 kohdan mukaisesti, kuten verohallinto ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ja Latvian hallitus kirjallisissa huomautuksissaan väittivät, ehkä pysty tekemään tällaista oikaisevaa hallintotoimea sen tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanemiseksi, joka annettiin tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen, minkä vuoksi tuomioistuimen päätöksellä ei olisi vaikutuksia.

28. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa lisäksi, että jos katsotaan, että tuki myönnettiin sen myöntämiselle asetetun määräajan jälkeen, olisi vaarana, että samoista syistä kuin ne, jotka estävät verohallintoa tekemästä oikaisevia hallintotoimia kyseisen määräajan jälkeen tehdyn tuomioistuimen päätöksen perusteella, TOODElla ei olisi mahdollisuutta käyttää Latvian oikeuden mukaista mahdollisuutta nostaa vahingonkorvauskannetta verohallintoa tai Latvian valtiota vastaan ja että tällainen kanne voisi rikkoa kieltoa, joka koskee tuen sijasta korvauksen myöntämistä vahingosta, joka yritykselle on aiheutunut tuen maksamatta jättämisestä. [14]

29. Ennen kuin ryhdyn arvioimaan käsiteltävässä asiassa kyseessä olevaa tilannetta, mielestäni on tärkeää täsmentää hieman valtiontuen saantioikeuden käsitettä, joka on ratkaiseva tekijä määritettäessä, milloin tuki on katsottava myönnetyksi tämän ratkaisuehdotuksen 23 ja 24 kohdassa mainitussa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla.

30. Mielestäni on täsmennettävä, että kyseisessä oikeuskäytännössä tarkoitetut ”kansallisessa oikeudessa kyseisen tuen myöntämiselle asetetut edellytykset” voivat olla vain hallintopäätöksen [15] tekohetkellä sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä edellytyksiä, jotka toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten on riita-asioissa lopulta arvioitava. Näin ollen on erotettava toisistaan *yhtäältä* ajankohta, jona kansallisen oikeuden mukaiset tuen myöntämisen edellytykset objektiivisesti täyttyvät, mikä saattaa tietyissä tapauksissa edellyttää, että hallinto tekee päätöksen, jossa todetaan yrityksen oikeus saada kyseistä tukea, jotta tuen myöntämisajankohta vastaa kyseisen päätöksen tekopäivää, ja *toisaalta* ajankohta, jona kansallisen tuomioistuimen, johon tällaisesta päätöksestä valitettiin, on tutkittava hallinnon tekemä arvio siitä, täyttyvätkö kyseiset edellytykset. Näin ollen tämän ratkaisuehdotuksen 23 ja 24 kohdassa mainitussa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä pyritään ennen kaikkea vahvistamaan ajankohta, jona tuen saamisen edellytykset täyttyvät kansallisen oikeuden mukaan, eikä sen tarkoituksena ole *kattaa* ajankohtaa, jona kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu hallinnon arvion pätevyyttä koskeva kanne, harjoittaa tuomioistuinvalvontaa ja tarkistaa, täyttyvätkö kyseiset edellytykset. Se, että kansallisen oikeuden mukaan olemassa oleva oikeus tunnustetaan tuomioistuinratkaisulla, ei vaikuta siihen, milloin tuen myöntämisen edellytykset täyttyivät ja milloin toimivaltainen hallinto on tehnyt tai sen olisi pitänyt tehdä

[13] Tämä viittaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan siihen, että TOODEn kaltainen yritys saa varman oikeuden saada tukea vasta tuomioistuimen ratkaisun tai myönteisen hallintotoimen tekemispäivästä lähtien.

[14] Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 18 kohta.

[15] Kyseisessä oikeuskäytännössä viitataan itse asiassa lainsäädäntöön eikä hallinnon mahdollisesti virheelliseen tulkintaan siitä.

päätös kyseisen tuen myöntämisestä. Tällainen päätös olisi luonteeltaan yksinomaan oikeuden toteava eikä oikeuden luova. Tältä osin on muistettava, että vaikka kansallinen tuomioistuin voi antaa tuomion, josta seuraa, että yhden asianosaisen on kansallisen oikeuden nojalla saatava valtiontukea vastaava summa, tämä ei merkitse kuitenkaan mitenkään sitä, että kansallinen tuomioistuin myöntää tässä tapauksessa itse tämän tuen. Tällaisen tuomion ainoana vaikutuksena on oikeusvoiman nojalla se, että toinen asianosainen, yleensä toimivaltainen hallintoviranomainen, velvoitetaan maksamaan kyseinen tuki. [16]

31. Jos ilmenee, että Latvian oikeuden ainoa mahdollinen tulkinta on tämän ratkaisuehdotuksen 26 kohdassa kuvattu tulkinta, joka näyttää ilmenevän ennakkoratkaisupyynnöstä ja joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, ilman että voidaan katsoa, että ajankohta, jona tuki katsotaan myönnetyksi, on ajankohta, jona verohallinto on virheellisesti evännyt kyseisen tuen, [17] mikä merkitsee sitä, että kyseisen tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen tehdyn tuomioistuimen päätöksen johdosta tehdyn oikaisevan hallinnollisen päätöksen vaikutus tunnustetaan ex tunc, tällainen tulkinta olisi omiaan loukkaamaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklassa vahvistettua oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

32. Ennen kuin tutkitaan, onko ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen omaksuma tulkinta omiaan rikkomaan perusoikeuskirjan 47 artiklaa, vaikuttaa siltä, että ensin on selvitettävä, kuuluuko tämän ratkaisuehdotuksen 26 kohdassa esitetty tilanne perusoikeuskirjan soveltamisalaan.

33. Huomautan tältä osin, että perusoikeuskirjan soveltamisalaa koskevan 51 artiklan 1 kohdan mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. Kun oikeudellinen tilanne ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan, unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen arvioimaan tilannetta, eivätkä perusoikeuskirjan määräykset, joihin mahdollisesti tukeudutaan, sellaisinaan voi perustaa kyseistä toimivaltaa. [18] SEUT 267 artiklassa tarkoitetun ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä unionin tuomioistuimen tehtävä ei ole lausua kansallisen oikeuden säännösten tulkinnasta eikä ratkaista sitä, onko ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tulkinta niistä oikea. [19]

34. Huomautan lisäksi, että perusoikeuskirjan 47 artiklan soveltamisalaan kuuluvassa tilanteessa, silloin kun unioni ei ole antanut asiaa koskevia säännöksiä, kunkin jäsenvaltion on määritettävä sisäisessä oikeusjärjestyksessään toimivaltaiset tuomioistuimet ja annettava menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla turvataan unionin oikeusjärjestyksestä johdetut yksityisten oikeudet, mutta jäsenvaltiot vastaavat kuitenkin siitä, että kussakin tapauksessa kunnioitetaan kyseisten oikeuksien tehokasta oikeussuojaa koskevaa oikeutta, sellaisena kuin se on taattu perusoikeuskirjan 47 artiklassa. [20]

16 Ks. tältä osin tuomio 12.1.2023, DOBELES HES (C-702/20 ja C-17/21, EU:C:2023:1, 75 ja76 kohta).

17 Jos toimivaltainen viranomainen olisi nimittäin toiminut kyseisenä ajankohtana lainmukaisesti ja tehnyt myönteisen päätöksen, TOODEn oikeudellisesti varma oikeus tukeen olisi tunnustettu Latvian tukea koskevan asetuksen nojalla.

18 Ks. vastaavasti tuomio 22.4.2021, Profi Credit Slovakia (C-485/19, EU:C:2021:313, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 Ks. vastaavasti tuomio 22.5.2014, Érsekcsanádi Mezőgazdasági (C-56/13, EU:C:2014:352, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

20 Ks. tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, 115 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuin on kuitenkin täsmentänyt, että perusoikeuskirjan 47 artikla riittää itsessään eikä sitä täydy täsmentää unionin oikeuden tai kansallisen oikeuden säännöksillä, jotta yksityiset saisivat oikeuden, johon he voivat vedota sellaisenaan (ks. vastaavasti tuomio 20.2.2024, X (Irtisanomisperusteiden puuttuminen) (C-715/20, EU:C:2024:139, 80 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

35. Aluksi huomautan, että komission mainitsema seikka, jonka mukaan oikeus saada valtiontukea kuuluu kansallisen oikeuden piiriin, ei voi sulkea nyt käsiteltävää asiaa perusoikeuskirjan 47 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle.[21] Vaikka oikeus saada kyseistä tukea myönnetään kansallisen oikeuden nojalla eikä se voi perustua unionin oikeuteen tai komission päätökseen,[22] on kuitenkin niin, että käsiteltävässä asiassa riita ei koske kyseisen tuen myöntämistä koskevien kansallisten säännösten tulkintaa, vaan kyse on siitä, miten tehokas TOODEn VID:n tekemästä alkuperäisestä kielteisestä päätöksestä nostama kanne on, ja kyseisen viranomaisen oikeudesta tehdä oikaisutoimi tuomioistuimen ratkaisun täytäntöönpanemiseksi komission hyväksymän valtiontukiohjelman hyväksymiselle asetetun määräajan ulkopuolella sekä siitä, mitä seurauksia tästä on SEUT 108 artiklan 3 kohdan ja asetuksen 2015/1589 1 artiklan nojalla.

36. Kuten olen selostanut tämän ratkaisuehdotuksen 27 kohdassa, jos SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämisajankohdan katsotaan kansallisen oikeuden mukaan vastaavan sitä ajankohtaa, jona myönteinen hallintotoimi, joka tehtiin sellaisen tuomioistuimen ratkaisun täytäntöönpanemiseksi, joka tehtiin tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen, kyseistä tukea saatettaisiin pitää asetuksen 2015/1589 1 artiklassa tarkoitettuna uutena ja sääntöjenvastaisena tukena eikä verohallinto voisi myöntää sitä tuomioistuimen ratkaisun täytäntöönpanemiseksi, koska muuten se rikkoisi SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrättyä lykkäämisvelvoitetta.

37. Tämän ratkaisuehdotuksen edellisessä kohdassa esitetyn kaltainen tilanne ei kuulu ainoastaan perusoikeuskirjan soveltamisalaan vaan se voi myös loukata TOODEn oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

38. Sekaannusvaaran poissulkemiseksi on mielestäni tarpeen muistuttaa yhtäältä valtiontukiohjelman voimassaoloajan (joka käsiteltävässä asiassa liittyy tuen määräaikaan ja myöntämisajankohtaan) ja toisaalta kansallisen tuomioistuimen ratkaisuntekopäivän välisestä erosta. Kansallisen tuomioistuimen toimivalta ratkaista sen käsiteltävänä oleva riita-asia ja sen tekemän ratkaisun vaikutukset eivät voi määräytyä sellaisen määräajan perusteella saati olla riippuvaisia sellaisesta määräajasta, joka liittyy hallintotoimeen, jolla pyritään luonteensa vuoksi eri tavoitteeseen, joka ei liity (kansalliseen) tuomioistuinmenettelyyn.

39. Se, että tuomioistuimen ratkaisun jälkeen tehdyllä oikaisupäätöksellä ei ole oikeusvaikutusta ex tunc, tekisi tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden käyttämisestä lähes mahdotonta, koska kyseisen oikeuden käyttämisen edellytykseksi asetettaisiin se, että tuomioistuimen ratkaisu annetaan ennen hallintotoimessa asetetun määräajan päättymistä. Tämä voisi kuitenkin johtaa paradoksaaliseen tilanteeseen, jossa kyseisen tuen myöntämisen ajankohta ja toimivaltaisen viranomaisen tuomioistuimen ratkaisun jälkeen tekemän oikaisupäätöksen luokittelu olemassa olevaksi tai uudeksi tueksi riippuisi siitä, kuinka nopeasti kansallinen tuomioistuin ratkaisee hallinnollisesta päätöksestä nostetun kanteen.[23]

[21] Lisäksi se, että kyseisen tuen myöntämistä koskevat edellytykset ja menettelyt vahvistetaan kansallisen oikeuden nojalla, ei muuta sitä, että tuen myöntämisen käsite kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan.

[22] Ks. vastaavasti tuomio 31.1.2023, komissio v. Braesch ym. (C-284/21, EU:C:2023:58, 72 ja 79 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[23] Ks. tältä osin analogisesti julkisasiamies Tizzanon ratkaisuehdotus Kutz-Bauer (C-187/00, EU:C:2002:75, 66 kohta) mahdollisuudesta kumota hallintotoimi tai muuttaa sitä taannehtivasti sillä perusteella, että henkilölle ei saa aiheutua vahinkoa sen ajan vuoksi, joka on tarpeen, jotta hän voi vedota oikeuksiinsa tuomioistuimessa.

40. Lisäksi on mielestäni hyödyllistä huomauttaa, että muilla aloilla kuin valtiontukien alalla unionin tuomioistuin on tunnustanut kansallisen tuomioistuimen oikeuden kumota taannehtivasti (ex tunc) viranomaisen tekemä päätös, jos se katsoo, että se on tarpeen muutosta hakeneen yrityksen tehokkaan oikeussuojan tai yleisesti valvontajärjestelmän tehokkuuden takaamiseksi. [24]

41. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan siten, että SEUT 107 artiklan 1 kohtaa on tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa siten, että valtiontuki on katsottava ”myönnetyksi” päivänä, jona toimivaltainen kansallinen viranomainen kieltäytyi myöntämästä sitä yritykselle, kun kyseinen kieltäytyminen on todettu lainvastaiseksi kansallisen tuomioistuimen ratkaisulla, joka on annettu tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen, jos kieltäytymistä koskeva päätös tehtiin ennen tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymistä ja ajankohtana, jona kyseistä tukea koskeva komission hyväksyntä oli voimassa. ja jos yritys täytti tuolloin kyseisen tuen saamisen edellytykset sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

B Toinen ennakkoratkaisukysymys

42. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen 2015/1589 1 artiklan b alakohdan ii alakohtaa tulkittava siten, että voimassa olevaa tukea on valtiontuki, joka myönnetään yritykselle sen määräajan päätyttyä, jonka komissio on asettanut sen myöntämiselle, sellaisen kansallisen tuomioistuimen ratkaisun täytäntöönpanemiseksi, jolla se, että toimivaltainen viranomainen on kieltäytynyt myöntämästä tukea ennen kyseisen määräajan päättymistä, todetaan lainvastaiseksi.

43. Muistutan, että SEUT 107 ja SEUT 108 artiklalla käyttöön otetussa valtiontukien valvontajärjestelmässä menettely on erilainen sen mukaan, ovatko tuet voimassa olevia vai uusia. Voimassa olevat tuet voidaan SEUT 108 artiklan 1 kohdan mukaan toteuttaa sääntöjenmukaisesti niin kauan kuin komissio ei ole todennut niitä sisämarkkinoille soveltumattomiksi, kun taas SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätään, että komissiolle on annettava ajoissa tieto uusien tukien myöntämistä tai voimassa olevien tukien muuttamista koskevista suunnitelmista ja että niitä ei saa toteuttaa ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös. [25]

44. Lisäksi unionin tuomioistuin on jo todennut, että uusina tukina, joita koskee SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätty ilmoitusvelvollisuus, on pidettävä toimenpiteitä, joilla aiotaan myöntää tai muuttaa tukia, ja se on täsmentänyt, että muutokset voivat koskea joko voimassa olevia tukia tai alkuperäisiä suunnitelmia, joista on ilmoitettu komissiolle. [26] Tässä yhteydessä asetuksen 2015/1589 1 artiklan b alakohdan ii alakohdassa säädetään, että voimassa olevalla tuella tarkoitetaan hyväksyttyjä tukia eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka komissio tai neuvosto on hyväksynyt. Kyseisen asetuksen 1 artiklan c alakohdassa säädetään, että ”uudella tuella” tarkoitetaan kaikkia tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea,

[24] Ks. vastaavasti tuomio 13.10.2016, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej ja Petrotel (C-231/15, EU:C:2016:769, 25–29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), joka koskee kansallisen tuomioistuimen tekemän kansallisen sääntelyviranomaisen hallintotoimen kumoamisen taannehtivia vaikutuksia, ja julkisasiamies Campos Sánchez-Bordonan ratkaisuehdotus CROSS Zlín (C-303/22, EU:C:2023:652, 77 ja 78 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), joka koskee hankintasopimuksen sopimuspuolen valinnan kumoamista kansallisissa tuomioistuimissa taannehtivasti siitä hetkestä, jolloin sopimuspuolen valinnasta päätettiin. Ks. myös tuomio 7.3.2024, Die Länderbahn ym. (C-582/22, EU:C:2024:213, 53–56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), joka koskee toimivaltaisen sääntelyelimen toteamusta, jonka mukaan infrastruktuurin käyttömaksut, joiden voimassaoloaika on päättynyt, ovat pätemättömiä taannehtivin vaikutuksin (tarkoituksena on suojata rautatieyritysten oikeutta saattaa käyttömaksujen riitauttaminen sääntelyelimen käsiteltäväksi).

[25] Ks. tuomio 28.10.2021, Eco Fox ym. (C-915/19–C-917/19, EU:C:2021:887, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[26] Ks. tuomio 28.10.2021, Eco Fox ym. (C-915/19–C-917/19, EU:C:2021:887, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset. Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä lisäksi ilmenee, tukia, jotka on myönnetty ajankohtana, jolloin komission kyseistä tukea koskeva hyväksyntä ei ollut enää voimassa, on pidettävä uusina tukina. [27]

45. Aluksi totean, että vastaus toiseen ennakkoratkaisukysymykseen voidaan selvästi johtaa ensimmäiseen kysymykseen ehdottamastani vastauksesta sikäli kuin katsotaan, että jos kyseessä oleva tuki myönnettiin verohallinnon tekemien kielteisten päätösten tekopäivänä eli ajankohtana, jolloin kyseistä tukea koskeva komission hyväksyntä oli voimassa, kyseistä tukea olisi pidettävä asetuksen 2015/1589 1 artiklan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna hyväksyttynä ja näin ollen voimassa olevana tukena, vaikka se maksettaisiin komission hyväksymän tukiohjelman voimassaolon päättymisen jälkeen. Tällaisessa tapauksessa saman tuen maksamisessa on kyse vain tuomioistuinratkaisun täytäntöönpanosta.

46. Täsmennän lisäksi, että unionin tuomioistuimen käytössä olevassa asiakirja-aineistossa ei näytä olevan mitään sellaista, joka viittaisi siihen, että käsiteltävässä asiassa kansallisen tuomioistuimen ratkaisun täytäntöönpanemiseksi tehdyn oikaisevan hallintotoimen yhteydessä verohallinnolla olisi ollut liikkumavaraa tai harkintavaltaa muuttaa Latvian tukiohjelman mukaista tukea, jota se alun perin kieltäytyi myöntämästä, niin että se voitaisiin luokitella uudelleen uudeksi tueksi asetuksen 2015/1589 1 artiklan c alakohdan sanamuodon mukaisesti.

47. Lisäksi sen vuoksi, että pääasiassa kyseessä oleva tuki maksetaan sen jälkeen, kun komission tuen myöntämiselle asettama määräaika on kulunut umpeen, ja että se tehdään sillä välin laantuneeseen covid-19-pandemiaan liittyneen kriisin yhteydessä vallinneiden erityisten olosuhteiden ulkopuolella, ei voida katsoa, ettei kyseistä tukea voitaisi käyttää Latvian tukiohjelmassa alun perin asetetun tavoitteen mukaisesti tai että se saattaisi vääristää kilpailua markkinoilla. Tämän ratkaisuehdotuksen 23 kohdassa mainitusta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että tuen tosiasiallinen maksupäivämäärä ei vaikuta oikeuteen saada kyseistä tukea, jos kyseinen tuki on myönnetty komission päätöksessä asetetussa määräajassa, jolloin kyseinen tuki voidaan maksaa kyseisen määräajan päätyttyä. [28] Lisäksi tuen maksaminen tukiohjelman voimassaolon päättymisen jälkeen ei todennäköisesti vääristäisi kilpailua markkinoilla, koska tällainen maksaminen on vain VID:n alkuperäisen päätöksen vuoksi häiriintyneen oikeuden palauttamista ja koska se tosiasiassa tasapainottaisi markkinoiden kilpailutilanteen. [29] Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee joka tapauksessa, että juuri ajankohtana, jona oikeus saada valtiontukea myönnetään, toimenpide voi johtaa kilpailun vääristymiseen, joka on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. [30]

48. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että toiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan siten, että asetuksen 2015/1589 1 artiklan b alakohdan ii alakohtaa on tulkittava siten, että tuki, jonka toimivaltainen kansallinen viranomainen maksaa tukiohjelmassa tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen, on ”voimassa olevaa tukea”, kun kyse on sellaisen kansallisen tuomioistuimen ratkaisun täytäntöönpanemisesta, jossa todetaan, että yritys on ennen edellä mainitun määräajan päättymistä täyttänyt kaikki kansallisessa lainsäädännössä tuen saamiseksi

[27] Ks. tuomio 7.4.2022, Autonome Provinz Bozen (C-102/21 ja C-103/21, EU:C:2022:272, 32, 34 ja 42 kohta).

[28] Tältä osin on todettava, että komission päätöksessä jäsenvaltioita ei velvoiteta maksamaan tukea tietyn määräajan kuluessa.

[29] Voitaisiin päinvastoin väittää, että kyseisen tuen myöntämättä jättäminen on omiaan vääristämään kilpailua markkinoilla tai ainakin syrjimään perusteettomasti TOODEn kaltaista taloudellista toimijaa, jolta evätään valtiontuki, vaikka se täyttää tuen saamisen edellytykset, kun taas toinen kilpaileva yritys, joka täyttää yhtä lailla tuen myöntämisedellytykset, voi puolestaan saada tukea.

[30] Ks. tältä osin tuomio 25.1.2022, komissio v. European Food ym. (C-638/19, EU:C:2022:50, 123 kohta).

asetetut edellytykset ja että viranomaisen alkuperäinen tuen myöntämistä koskeva kielteinen päätös oli lainvastainen. Tällaisessa tapauksessa kyseinen tuki katsotaan myönnetyksi ajankohtana, jona viranomainen kieltäytyi alun perin myöntämästä tukea.

V Ratkaisuehdotus

49. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Administratīvā apgabaltiesan esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) SEUT 107 artiklan 1 kohtaa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa

   on tulkittava siten, että

   valtiontuki on ”myönnetty” ajankohtana, jona toimivaltainen kansallinen viranomainen kieltäytyi myöntämästä sitä yritykselle, kun kyseinen kieltäytyminen on todettu lainvastaiseksi tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen tehdyllä kansallisen tuomioistuimen ratkaisulla, jos kyseinen kielteinen päätös tehtiin ennen tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymistä ja ajankohtana, jona komission kyseistä tukea koskeva hyväksyntä oli voimassa, ja jos yritys täytti tuolloin sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaiset tuen saamisen edellytykset.

2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 13.7.2015 annetun asetuksen (EU) 2015/1589 1 artiklan b alakohdan ii alakohtaa

   on tulkittava siten, että

   tuki, jonka toimivaltainen kansallinen viranomainen maksaa tukiohjelmassa tuen myöntämiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen, on ”voimassa olevaa tukea”, kun kyse on sellaisen kansallisen tuomioistuimen ratkaisun täytäntöönpanemisesta, jossa todetaan, että yritys on ennen edellä mainitun määräajan päättymistä täyttänyt kaikki kansallisessa oikeudessa kyseisen tuen saamiseksi asetetut edellytykset ja että toimivaltaisen viranomaisen alkuperäinen tuen myöntämistä koskeva kielteinen päätös oli lainvastainen. Tällaisessa tapauksessa kyseinen tuki katsotaan myönnetyksi ajankohtana, jona toimivaltainen viranomainen kieltäytyi alun perin myöntämästä tukea.